

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 199/2025-45

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a sudcov Libora Duľu (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Židovskej náboženskej obce Košice**, Zvonárska 5, Košice, IČO 31 304 311, zastúpenej Advokátska kancelária Babjak s.r.o., Zvonárska 8, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 19C/13/1996, postupu Krajského súdu v Košiciach v konaniach vedených pod sp. zn. 16Co/494/1997, sp. zn. 5Co/53/2008, sp. zn. 5Co/195/2010, sp. zn. 5Co/310/2018 a sp. zn. 1Co/40/2024 a postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 4Cdo/88/2009, sp. zn. 6Cdo/46/2020 a sp. zn. 8Cdo/53/2023 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 19C/13/1996, postupom Krajského súdu v Košiciach v konaniach vedených pod sp. zn. 5Co/53/2008, sp. zn. 5Co/195/2010, sp. zn. 5Co/310/2018 a sp. zn. 1Co/40/2024 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaniach vedených pod sp. zn. 6Cdo/46/2020 a sp. zn. 8Cdo/53/2023 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo sťažovateľky na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Krajskému súdu v Košiciach **p r i k a z u j e** v konaní sp. zn. 1Co/40/2024 konať bez zbytočných prietáhov
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **12 500 eur**, ktoré jej **j e p o v i n n ý** zaplatiť Mestský súd Košice v sume **10 000 eur**, Krajský súd v Košiciach v sume **1 500 eur** a Najvyšší súd Slovenskej republiky v sume **1 000 eur** do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľke trovy konania v sume **949,16 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevyhovuje**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 26. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19C/13/1996 (pôvodne vedenom Obvodným súdom Košice I, neskôr Okresným súdom Košice I pod sp. zn. 19C/13/1996), postupom krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 16Co/494/1997, sp. zn. 5Co/53/2008, sp. zn. 5Co/195/2010, sp. zn. 5Co/310/2018 a sp. zn. 1Co/40/2024 a postupom najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 4Cdo/88/2009, sp. zn. 6Cdo/46/2020 a sp. zn. 8Cdo/53/2023. V petite podanej ústavnej sťažnosti sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie označených práv, priznal jej primerané finančné zadostučinenie vo výške 21 000 eur vo vzťahu k mestskému súdu, vo výške 7 500 eur vo vzťahu ku krajskému súdu a vo výške 9 000 eur vo vzťahu k najvyššiemu súdu a náhradu trov konania vo výške 963,93 eur.

2. Z obsahu podanej ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka sa v procesnom postavení žalobkyne domáhala žalobou podanou 18. decembra 1995 na v tom čase vecne a mieste príslušnom obvodnom súde proti mestu Košice, Trieda SNP 48/A, Košice (ďalej len „žalovaný“), vydania nehnuteľností – budovy Domu umenia a k nemu prináležiacich pozemkov (ďalej aj „predmetné nehnuteľnosti“). Sťažovateľka podala 18. decembra 1995 žalobný návrh, ktorým sa domáhala vydania predmetných nehnuteľností, ktoré prešli do vlastníctva štátu na základe kúpnej zmluvy z roku 1956, podľa podmienok zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 282/1993 Z. z. o zmiernení niektorých majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 282/1993 Z. z.“), pričom konanie bolo obvodným súdom vedené pod sp. zn. 19C/13/1996, neskôr vedené na okresnom súde a v čase podanej ústavnej sťažnosti je vedené na mestskom súde pod sp. zn. 19C/13/1996.

3. Prvým rozhodnutím v napadnutom konaní bol rozsudok okresného súdu sp. zn. 19C/13/1996 z 30. mája 1997, ktorým okresný súd žalobu zamietol z dôvodu, že výzva sťažovateľky neobsahovala žiadosť o vydanie budovy Domu umenia, ktorý bol postavený v roku 1963, a tiež preto, lebo slúži na účely kultúry, teda ani nie je možné túto budovu vydať. Krajský súd uznesením sp. zn. 16Co/494/97 z 26. marca 1998 zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 19C/13/1996 z 30. mája 1997 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie z dôvodu,

že z vykonaného dokazovania nevyplývalo, aby Dom umenia bol postavený v roku 1963, a preto ak sa v konaní preukáže, že došlo iba k zmene stavby, môže byť táto vydaná.

4. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom sp. zn. 19C/13/1996 zo 14. novembra 2007 rozhodol tak, že žalobe vyhovel a zaviazal žalovaného predmetné nehnuteľnosti vydať. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 5Co/53/2008 z 8. októbra 2008 rozsudok okresného súdu sp. zn. 19C/13/1996 zo 14. novembra 2007 potvrdil. Najvyšší súd na dovolanie žalovaného uznesením sp. zn. 4Cdo/88/2009 z 31. mája 2010 zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 5Co/53/2008 z 8. októbra 2008 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, na čo krajský súd uznesením sp. zn. 5Co/195/2010 z 25. novembra 2014 zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 19C/13/1996 zo 14. novembra 2007 z dôvodu, že vo veci bolo potrebné (i) najprv vyriešiť otázku aktívnej legitímácie sťažovateľky ako žalobkyne a potom to, (ii) či pôvodná stavba synagógy v dôsledku prestavby nezanikla, resp. či sa ne/zachovala pôvodná povaha stavby, a tiež to, (iii) či sú splnené zákonné podmienky na vydanie veci v zmysle § 7 ods. 1 písm. b) zákona č. 282/1993 Z. z.

5. Okresný súd v poradí tretím rozsudkom sp. zn. 19C/13/1996 z 12. januára 2017 žalobu sťažovateľky zamietol z dôvodu, že nepreukázala svoju aktívnu vecnú legitímáciu, ako aj to, že prestavbou došlo k vzniku novej veci, a to najmä z dôvodu zmeny charakteru stavby. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 5Co/310/2018 z 27. augusta 2019 rozsudok okresného súdu sp. zn. 19C/13/1996 z 12. januára 2017 potvrdil, keď dospel síce k záveru, že u sťažovateľky ako žalobkyne bola daná aktívna vecná legitímácia, avšak stotožnil sa so závermi prvostupňového súdu o tom, že predmetné nehnuteľnosti nemožno vydať, keďže prestavbou došlo k zmene charakteru stavby. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 6Cdo/46/2020 z 24. augusta 2022 odmietol sťažovateľkou podané dovolanie proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 5Co/310/2018 z 27. augusta 2019 podané z dôvodu podľa § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

6. Ústavný súd nálezom č. k. II. ÚS 237/2023-59 z 20. septembra 2023 rozhodol o vyslovení porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením sp. zn. 6Cdo/46/2020 z 24. augusta 2022, ktoré zrušil a vec vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie. Ústavný súd v náleze č. k. II. ÚS 237/2023-59 z 20. septembra 2023 konštatoval, že „odôvodnenie napadnutého uznesenia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania sťažovateľky podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je paušalizované a nedalo náležité odpovede na jej podstatné námietky, takže ním bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 ods. 1 ústavy a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.“

7. Najvyšší súd po vrátení veci svojím uznesením sp. zn. 8Cdo/53/2023 z 15. mája 2024 zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 5Co/310/2018 z 27. augusta 2019, ktorému vec vrátil na ďalšie konanie a uložil mu povinnosť náležite odôvodniť svoje rozhodnutie a predovšetkým vysporiadať sa so sťažovateľkou predloženou odvolacou argumentáciou. Predmetná právna vec je v čase podania ústavnej sťažnosti sťažovateľkou vedená na krajskom súde pod sp. zn. 1Co/40/2024.

8. Ústavný súd uznesením č. k. IV. ÚS 199/2025-25 z 29. apríla 2025 ústavnú sťažnosť sťažovateľky podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu.

II. Argumentácia sťažovateľky

9. Podľa sťažovateľky trvá napadnuté konanie absolútne neakceptovateľnú dobu 30 rokov, z ktorej považuje časový úsek napadnutého konania od doručenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/88/2009 13. júla 2010 do vyhlásenia uznesenia krajského súdu sp. zn. 5Co/195/2010 z 25. novembra 2014, teda časový úsek v trvaní 4 rokov, za taký, za ktorý z dôvodu násobného ospravedlňovania prítomnosti zvoleného právneho zástupcu pre nepriaznivý zdravotný stav zodpovedá v plnej miere, a preto *„je na mieste, aby v rámci posúdenia celkovej dĺžky konania nebolo zohľadnené.“*

10. Podľa sťažovateľky okresný súd zodpovedá z celkovej dĺžky napadnutého konania v trvaní 30 rokov okrem už spomínanej doby 4 rokov (bod 9) za prietahy (i) v trvaní 10 rokov, keď *„po prvom zrušení rozsudku Okresného súdu v máji 1998 bolo Okresným súdom druhý krát rozhodnuté až v novembri 2007, teda po takmer desiatich rokoch. Okresnému súdu teda trvalo rozhodnúť vo veci, kde bol vypracovaný jeden znalecký posudok znaleckým inštitútom, vypočutých pár svedkov a zabezpečených pár listinných dôkazov, v podstate 10 rokov.“*, a (ii) v trvaní 2 rokov, keď po zrušení druhého rozsudku okresného súdu sp. zn. 19C/13/1996 zo 14. novembra 2007 uznesením krajského súdu sp. zn. 5Co/195/2010 z 25. novembra 2014 *„sa vec nachádzala na Okresnom súde znovu od 29. januára 2015 do 12. januára 2017, teda ďalšie dva roky, kým Okresný súd znovu, už tretí krát rozhodol.“*. Celkovo však možno podľa sťažovateľky okresnému súdu pričítať prietahový postup v trvaní 14 rokov v napadnutom konaní.

11. Krajskému súdu je podľa sťažovateľky *„potrebné pričítať, že jeho rozhodnutia boli 2 razy zrušené, pričom pričítať mu možno jednak obdobie od roku 2008 do roku 2010, teda obdobie dvoch rokov, ďalej zhruba dva a pol roka od posledného rozhodnutia Okresného súdu po jeho potvrdzujúci rozsudok z roku 2019 (ktorý bol zrušený z dôvodu, že sa nevysporiadal s podstatnou argumentáciou sťažovateľky), ako aj posledné obdobie trvania konania zhruba v rozsahu jedného roka.“*. Celkovo teda možno podľa sťažovateľky krajskému súdu pričítať prietahový postup v trvaní 5 rokov.

12. Najvyššiemu súdu je podľa sťažovateľky možné *„pričítať jednak obdobie, kedy sa vec u neho nachádzala prvý krát, teda obdobie zhruba 1 a pol roka a následne predovšetkým obdobie od podania dovolania sťažovateľky v januári 2020 do doručenia zrušujúceho uznesenia v júni 2024, teda zhruba 4 a pol roka, čo spolu činí 6 rokov.“*

13. V súhrne teda sťažovateľka uzatvára, že *„nečinnosť a rozháraný, nesústredený postup Mestského súdu, Krajského súdu a Najvyššieho súdu v uvedených konaniach, ktoré (po odrátaní 4 ročného obdobia zapríčineného sťažovateľkou) ku dňu podania tejto sťažnosti trvá zhruba 25 rokov naplnila porušenie práva sťažovateľky na prejednanie veci bez zbytočných prietahov a teda táto jej sťažnosť je dôvodná.“*

III. Vyjadrenie dotknutých účastníkov konania

14. Mestský súd vo svojom vyjadrení v prvom rade stručne poukázal na chronológiu základných úkonov a rozhodnutí v predmetnej právnej veci. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 19C/13/1996

z 30. mája 1997 žalobu zamietol. Krajský súd uznesením sp. zn. 16Co/494/1997 z 26. marca 1998 rozsudok okresného súdu sp. zn. 19C/13/1996 z 30. mája 1997 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Okresný súd ďalším rozsudkom sp. zn. 19C/13/1996 zo 14. novembra 2007 žalobe vyhovel. Krajský súd rozsudkom sp. zn. 5Co/53/2008 z 8. októbra 2008 rozsudok okresného súdu sp. zn. 19C/13/1996 zo 14. novembra 2007 potvrdil. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4Cdo/88/2009 z 31. mája 2010 rozsudok krajského súdu sp. zn. 5Co/53/2008 z 8. októbra 2008 zrušil. Krajský súd uznesením sp. zn. 5Co/195/2010 z 25. novembra 2014 zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 19C/13/1996 zo 14. novembra 2007, ktorý rozsudkom sp. zn. 19C/13/1996 z 12. januára 2017 žalobu zamietol a tento rozsudok krajský súd rozsudkom sp. zn. 5Co/310/2018 z 27. augusta 2019 potvrdil a najvyšší súd uznesením sp. zn. 6Cdo/46/2020 z 24. augusta 2022 dovolanie sťažovateľky odmietol. Ústavný súd nálezom sp. zn. II. ÚS 237/2023 z 20. septembra 2023 zrušil uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/46/2020 z 24. augusta 2022 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, na podklade čoho najvyšší súd uznesením sp. zn. 8Cdo/53/2023 z 15. mája 2024 zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 5Co/310/2018 z 27. augusta 2019 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, ktoré dosiaľ prebieha.

15. Mestský súd v ďalšom zhrnul, že (v predošlom časovom období obvodný súd a okresný súd) v predmetnej právnej veci konal 17 rokov a 4 mesiace, a to „*od 18.12.1995 do 20.4.1998 (2 roky a 4 mesiace), od 11.5.1998 do 21.2.2008 (9 rokov a 8 mesiacov), od 8.1.2009 do 30.3.2009 (2 mesiace), od 9.7.2010 do 27.9.2010 (2 mesiace), od 29.1.2015 do 23. 8.2018 (3 roky a 7 mesiacov), od 25.10.2019 do 12.3.2020 (4 mes.), od 30.9.2022 do 30.10.2023 (1 rok a 1 mes.)*“. Krajský súd mal podľa mestského súdu v predmetnej právnej veci konať 7 rokov a 4 mesiace, a to „*od 20.4.1998 do 11.5.1998 (menej ako 1 mes.), od 21.2.2008 do 8.1.2009 (11 mes.), od 27.9.2010 do 29.1.2015 (4 roky a 4 mes.), od 23.8.2018 do 25.10.2019 (1 rok a 2 mes.), od 27.6.2024 doposiaľ (10 mes.)*“. Najvyšší súd mal podľa mestského súdu v predmetnej právnej veci konať 4 roky a 1 mesiac, a to „*od 30.3.2009 do 9.7.2010 (1 rok a 3 mes.), od 12.3.2020 do 30.9.2022 (2 roky a 5 mes.), od 30.10.2023 do 3.6.2024 (7 mes.)*“.

16. Napokon je mestský súd toho názoru, že síce konanie o vydanie veci patrí medzi „*štandardné civilné žaloby*“, ale predmetná právna vec vykazuje určitú mieru zložitosti po právnej stránke vzhľadom na potrebu posudzovania „*viacerých predbežných otázok a s tým súvisiacou nevyhnutnosťou vykonávania rozsiahlejšieho dokazovania*“, čoho dôkazom je aj „*počet strán spisu, ku dňu 22.5.2025 je to 1943 strán*“. Na aktuálnej dĺžke konania nesie sčasti vinu aj samotná sťažovateľka, čo aj sama priznala, keď uviedla, že „*v jednom časovom úseku prispela k dĺžke konania opakovanými žiadosťami o odročenie pojednávani v období od 13.07.2010 do 25.11.2014, teda cca v období štyroch rokov*“. V závere mestský súd priznáva, že aktuálna dĺžka konania je v trvaní 29 rokov a 5 mesiacov, z ktorých za 17 rokov a 4 mesiace je zodpovedný mestský súd, resp. okresný súd, ale táto bola „*v značnej miere ovplyvnená vydaním viacerých rozhodnutí súdov vyšších inštancií, ktorými boli zrušené rozhodnutia súdov nižších inštancií, ako aj Nálezu ústavného súdu*“, v dôsledku čoho tak „*je okrem dĺžky konania na súde prvého stupňa potrebné zohľadniť aj dôvody nevyhnutnosti opätovného rozhodovania súdu prvej inštancie*“.

17. Krajský súd, vychádzajúc z „*vymedzenia spôsobu porušenia dotknutých práv samotným sťažovateľom*“, sa v súhrne vyjadril ku konaniam vedeným pod sp. zn. 16Co/494/1997, sp. zn. 5Co/53/2008, sp. zn. 5Co/310/2018 a sp. zn. 1Co/40/2024. Vo vzťahu ku konaniam vedeným pod sp. zn. 16Co/494/1997, sp. zn. 5Co/53/2008 a sp. zn. 5Co/310/2018 zhodnotil, že „*postupu*

tunajšieho súdu niet čo zásadne vytknúť, keďže vo veci konal v intenciách štatisticky vykazovanej priemernej dĺžky konania pred odvolacími súdmi (v každom prípade bolo rozhodnuté do jedného roka), a to i navzdory tomu, že sa jedná o vec mimoriadne náročnú v právnej i v skutkovej rovine“ vrátane súbežne prítomného argumentu o tom, že predmetná právna vec nevykazuje znaky „osobitnej alebo mimoriadnej naliehavosti, hoc ju sťažovateľ svojou sťažnostnou argumentáciou do tejto pozície celkom prirodzene stavia.“. Vo vzťahu k poslednému vedenému konaniu pod sp. zn. 1Co/40/2024 je krajský súd toho názoru, že s prihliadnutím na skutočnosť, že „tak rozsiahla a závažná právna vec vyžaduje adekvátny priestor na prípravu, štúdium i senátne prejednanie“, ako aj zohľadnením doterajšej dĺžky konania, ktorú krajský súd „v podstatnej časti (v štádiu pred súdom prvej inštancie a tiež v konaní dovolacom), nemohol nijak ovplyvniť“, táto dĺžka sama osebe „nemôže vytvárať neprímeraný tlak na organizáciu práce i na samotnú rozhodovaciu činnosť odvolacieho súdu.“. Navyše „očakávanie opakovaným prejednaním veci sa znižujúceho rozsahu potrebnej prípravy v danom prípade nemôže byť naplnené, nakoľko po zániku funkcie sudcu členov pôvodného senátu, vec preiedná a rozhodne senát v úplne novom zložení.“, keď aj samotná sťažovateľka si „uvedomovala do istej miery predurčenú časovú náročnosť vybavenia veci odvolacím súdom, čomu zodpovedá aj skutočnosť, že časové aspekty prebiehajúceho konania nateraz boli mimo jeho záujmu.“. S ohľadom na uvedené považuje krajský súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky za neopodstatnenú.

18. Najvyšší súd v súhrne k všetkým sťažovateľkou označeným konaniam (sp. zn. 4 Cdo 88/2009, sp. zn. 6 Cdo 46/2020 a sp. zn. 8 Cdo 53/2023) uviedol, že „vec sp. zn. 4 Cdo 88/2009 bola predložená na konanie a rozhodnutie dňa 03.04.2009 a rozhodnutá bola dňa 31.05.2010 (t.j. 1 rok, 1 mesiac a 28 dní); vec sp. zn. 6 Cdo 46/2020 bola predložená na konanie a rozhodnutie dňa 20.03.2020 a rozhodnutá bola dňa 24.08.2022 (t.j. 2 roky, 5 mesiacov a 4 dni); vec sp. zn. 8 Cdo 53/2023 bola predložená na konanie a rozhodnutie dňa 06.11.2023 a rozhodnutá bola dňa 15.05.2024 (t.j. 6 mesiacov a 9 dní).“.

19. Vo vzťahu ku konaniu najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 88/2009 uviedol, že začalo napadnutím veci najvyššiemu súdu 3. apríla 2009. Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4Cdo/88/2009 z 31. mája 2010 zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 5Co/53/2008 z 8. októbra 2008, pričom vyjadril právny názor, podľa ktorého bude povinnosťou krajského súdu sa (i) v prvom rade vysporiadať s otázkou aktívnej vecnej legitímácie v žalobe označenej sťažovateľky ako žalobkyne a (ii) následne „po kladnom vyriešení tejto otázky, resp. ak súd dospeje k záveru, že nie sú splnené podmienky pre vydanie dotknutých pozemkov (ich časti) v zmysle ustanovenia § 7 ods. 1 písm. b) zákona č. 282/1993 Z. z., bude potrebné sa vecou zaoberať z hľadiska naplnenia zákonných predpokladov skutkovej podstaty vydania veci uvedených v ustanovení § 4 ods. 2 písm. e) zákona č. 282/1993 Z. z., t. j. či vec prešla do vlastníctva štátu na základe kúpnej zmluvy o prevode nehmuteľností uzavretej v tiesni za nápadne nevýhodných podmienok.“. V ďalšom, čo sa týka predmetu reštitučného nároku (Domu umenia), rozviedol, že pri posúdení aplikácie § 7 ods. 1 písm. b) zákona č. 282/1993 Z. z. „bude potrebné vychádzať z účelu, ktorému má citovaný zákon slúžiť, t. j. že jeho účelom je zmierniť (nie odstrániť) následky niektorých (nie všetkých) majetkových krívd spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam tak, aby prípadne nevznikli krivdy nové“, kde je jednou z možností zmiernenia majetkovej krivdy aj právo domáhať sa vydania veci, a to aj nehmuteľných. V ďalšom však poukázal na to, že predmetom vrátenia sa môžu stať len tie veci, „ktoré prešli v rozhodnom období do vlastníctva štátu alebo obce, t. j. veci pôvodné, ktoré v čase

vydania v právnom zmysle existujú (nezanikli) a zachovali si svoj pôvodný charakter.“, keď „predmetom vrátenia nemôže byť vydanie inej (novej) veci, než veci pôvodnej.“, čo platí aj pre veci nehnuteľné, teda stavby. V nadväznosti na to bol najvyšší súd toho názoru, že „V danej veci bolo potrebné posúdiť, či pôvodná stavba v dôsledku prestavby nezanikla, či si zachovala alebo nie povahu stavby a teda, či to čo bolo novovybudované sa stalo súčasťou pôvodnej nehnuteľnosti alebo naopak, či tu nedošlo k podstatnému zhodnoteniu nehnuteľnosti alebo ku zmene charakteru stavby, prípadne, či novovybudovanú časť stavby nie je možné považovať za novú vec právne samostatnú (porovnaj R 53/1992). V závislosti od vyriešenia tejto otázky, bolo následne potrebné posúdiť, či sú splnené zákonné podmienky pre nevydanie dotknutých pozemkov (ich častí) v zmysle ustanovenia § 7 ods. 1 písm. b) zákona č. 282/1993 Z. z.“.

20. Vo vzťahu ku konaniu vedenému pod sp. zn. 6Cdo 46/2020 najvyšší súd uviedol, že svojím uznesením sp. zn. 6Cdo/46/2020 z 24. augusta 2022 odmietol dovolanie sťažovateľky proti rozsudku krajského súdu sp. zn. 5Co/310/2018 z 27. augusta 2019. Následne však ústavný súd nálehom č. k. II. ÚS 237/2023-59 z 20. septembra 2023 uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/46/2020 z 24. augusta 2022 zrušil z dôvodu arbitrárnosti prijatých záverov, keď najvyšší súd (i) nedal žiadnu odpoveď na to, prečo práve sakrálny charakter stavby je tým znakom, pre ktorý nie je možné vo veci aplikovať kritériá vyplývajúce z judikatúry najvyššieho súdu, pričom túto otázku považovala sťažovateľka za kľúčovú, (ii) z dôvodu paušálnych hodnotení najvyššieho súdu oproti vykonanému dokazovaniu, z ktorého vyplynul pomer medzi pôvodnou a súčasnou stavbou v dôsledku vykonaných stavebných prác v spojení s rozpoznateľným charakterom nehnuteľnosti, (iii) nedostatočného preskúmania sťažovateľkou predložených námietok týkajúcich sa konkrétnych právnych, ako aj skutkových otázok veci majúcich podstatný význam na posúdenie veci a napokon (iv) nesprávne po obsahovej stránke vyhodnotil ako nedostatočne obsahovo zdôvodnené sťažovateľkou podané dovolanie aj z dôvodu podľa § 421 CSP, keďže z podaného dovolania bolo možné vyabstrahovať dve právne otázky, a to (1) či realizovaná prestavba a prístavba pôvodnej stavby má za následok vytvorenie novej veci (rezultujúc v závere o nutnosti považovať túto stavbu za nespôsobilú vydania z dôvodu zániku pôvodnej veci), a to pri posúdení cez prizmu kritérií zániku veci vyplývajúcich z ustálenej judikatúry, a otázku (ii) právnej relevancie sakrálneho charakteru stavby, prípadne právnej relevancie zmeny charakteru a jeho rozsahu v nadväznosti na spôsobilosť stavby byť predmetom reštitučného vydania. Na podklade ústavným súdom prijatých záverov a z dôvodu kasačnej záväznosti vyplývajúcej z nálezu ústavného súdu č. k. II. ÚS 237/2023-59 z 20. septembra 2023 v zmysle § 134 ods. 1 zákona o ústavnom súde najvyšší súd (v konaní vedenom pod sp. zn. 8Cdo/53/2023), uznesením sp. zn. 8Cdo/53/2023 z 15. mája 2024 zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 5Co/310/2018 z 27. augusta 2019 a vec mu vrátil na ďalšie konanie, keď konštatoval «dôvodnosť uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a uviedol, že odôvodnenie napadnutého rozsudku nedáva dostatočnú odpoveď na uplatnenú podstatnú argumentáciu žalobkyně v zmysle § 387 ods. 3 v spojení s § 393 ods. 2 CSP, lebo z odôvodnenia súdneho rozhodnutia musí vyplývať vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej.».

21. Napokon sa najvyšší súd vyjadril k podstate podanej ústavnej sťažnosti tak, že predovšetkým zvýraznil právnu a faktickú zložitosť veci, ktorá sa týka „uplatneného nároku na vydanie nehnuteľnosti podľa zákona č. 282/1993 Z. z. o zmiernení niektorých majetkových krívd

spôsobených cirkvám a náboženským spoločnostiam, spočívajúcu v posúdení zmeny charakteru stavby pôvodného objektu synagógy na Dom umenia v Košiciach, ktorý od roku 1963 ako stavba tvorí jeden nový architektonický stavebnotechnický a prevádzkový (funkčný) komplex ako jediný ucelený objekt so samostatnou funkciou nielen do vnútra komplexu, ale aj vo vzťahu k okoliu, či k vonkajším pomerom. Štát nadobudol pôvodný objekt synagógy na základe kúpnej zmluvy uzavretej dňa 11. októbra 1955 s právnou predchodkyňou žalobkyne, ktorá kúpna zmluva bola zapísaná na základe povolenia súdu z 30. apríla 1956 v pozemkovej knihe a odkedy štát objekt synagógy užíval nepretržite, nerušene a v dobrej viere ako vlastník až do doručenia výzvy žalobkyne z 23. septembra 1994. Stavba Dom umenia bola vybudovaná na základe lokálneho programu bývalého Krajského národného výboru v Košiciach, ktorého účelom bolo riešenie potreby doplnenia kultúrnej vybavenosti v Košiciach.“.

22. Na podklade uvedeného najvyšší súd ponechal na rozhodnutie ústavného súdu posúdenie dôvodnosti podanej ústavnej sťažnosti aj proti konaniu najvyššieho súdu.

23. Vzhľadom na obsah vyjadrenia dotknutých súdov a ďalšie okolnosti prípadu vedúce k vyhovneniu ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate ústavný súd nepovažoval za účelné zasielať vyjadrenia súdov na repliku sťažovateľke.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

24. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (rovnako tak aj pri práve na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) v jeho všeobecnom poňatí odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia príslušného štátneho orgánu (I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020). Samotným prerokovaním veci na štátnom orgáne sa právna neistota osoby neodstráni. Ústavné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) sa splní až právoplatným rozhodnutím štátneho orgánu, na ktorom sa osoba domáha odstránenia právnej neistoty týkajúcej sa svojich práv (pozri napr. IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, IV. ÚS 64/2020).

25. Povinnosť súdu a sudcu konať bez prietáhov podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 vyplývala z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdu prikazoval, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupoval tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a rozhodnutá, ako aj z § 117 ods. 1 OSP, podľa ktorého bol sudca povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov, a z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu alebo samosudca spravidla oznámi deň, keď sa bude konať nové pojednávanie.

26. Povinnosť súdu a sudcu konať vo veci bez prietáhov vyplýva z Civilného sporového poriadku a je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17,

podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb. Tento základný princíp konania je premietnutý do ďalších ustanovení Civilného sporového poriadku so zohľadnením osobitostí jednotlivých druhov konaní. Napríklad povinnosť súdu konať bez priet'ahov vyplýva z § 157 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby sa mohlo rozhodnúť rýchlo a hospodárne, spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania, z § 153 CSP o sudcovskej koncentrácii konania, ďalej z § 168 – § 172 CSP o predbežnom prejednaní sporu a následkoch neprítomnosti strán aj z § 179 ods. 1 CSP, podľa ktorého pojednávanie vedie súd tak, aby sa mohlo rozhodnúť spravidla na jedinom pojednávaní s prihliadnutím na povahu konania a účel tohto zákona, alebo § 183 ods. 1 prvej vety CSP, podľa ktorej pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov.

27. Priet'ahy v konaní či nečinnosť orgánu verejnej moci sú ústavným súdom hodnotené ako iný zásah orgánu verejnej moci, ktorý môže byť jedno či viacrázový, protiprávny a zároveň aj protiústavný útok týchto orgánov proti základným ústavou zaručeným právam (slobodám), ktorý v čase rozhodovania ústavného súdu predstavuje významné ohrozenie právne existujúceho stavu, pričom taký útok sám osebe nie je výrazom (výsledkom) riadnej rozhodovacej právomoci týchto orgánov alebo ich riadneho postupu. Z uvedenej fakticity musí preto následne vyplývať, že dôsledkom popísaného zásahu orgánu verejnej moci (jeho pasivity) nemožno čeliť inak než ústavnou sťažnosťou a na ňu nadväzujúcim nálezom ústavného súdu.

28. V posudzovanej veci je teda východiskovou skutočnosťou samotná dĺžka civilného konania, ktoré ku dňu podania ústavnej sťažnosti 26. marca 2025 trvá už 29 rokov a 3 mesiace, z tejto doby numericky konal okresný súd a následne mestský súd 17 rokov a 4 mesiace, krajský súd 7 rokov a 4 mesiace a najvyšší súd 4 roky a 1 mesiac. Takúto dobu konania považuje ústavný súd za extrémnu dĺžku konania, ktorú už nemožno uspokojivo odôvodniť komplikovanou procesnou situáciou, zložitou právnou otázkou, o ktorých je potrebné v konaní rozhodnúť, či potrebou znaleckého skúmania. Vzhľadom na takúto extrémnu dĺžku konania nepovažoval ústavný súd za potrebné hodnotiť tri východiskové kritéria na posúdenie toho, či v danom prípade došlo k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ako sú zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu, tak ako k tomu v rámci svojej judikatúry štandardne pristupuje (I. ÚS 41/02, III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, III. ÚS 247/03, IV. ÚS 272/04, IV. ÚS 535/2013, I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 611/2017, IV. ÚS 21/2018, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, IV. ÚS 64/2020, obdobne aj Chiarello proti Nemecku z 20. 6. 2019, sťažnosť č. 497/17, bod 45).

29. Medzi základné princípy právneho štátu patrí okrem iného aj právo na prejednanie veci bez zbytočných priet'ahov, resp. právo na vybavenie veci v primeranej lehote, ktoré je nedeliteľnou súčasťou práva na spravodlivý proces garantovaného v čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 688/2014, I. ÚS 49/2015). V prípadoch extrémnych priet'ahov v konaní dochádza k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov už samotnou dĺžkou súdneho konania, ktorá predlžuje stav právnej neistoty do takej miery, že sa právo na súdnu ochranu stáva iluzórnym, a teda ho ohrozuje vo svojej podstate (I. ÚS 39/00, I. ÚS 66/03, III. ÚS 113/07, III. ÚS 243/2017, III. ÚS 451/2017, II. ÚS 481/2017, III. ÚS 187/2020, IV. ÚS 319/2020).

30. K sťažovateľkou namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť predovšetkým v dôsledku extrémnej dĺžky napadnutého konania, ústavný súd poznamenáva, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a nie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu z týchto dôvodov však napriek tomu môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prietahy (spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou alebo neefektívnou a nesústredenou činnosťou), ako aj celková doterajšia dĺžka preskúmaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (IV. ÚS 242/07 – *a contrario*). Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že vykonanie spravodlivosti s neprimeraným (extrémnym) oneskorením vo svojej podstate ohrozuje základné právo na súdnu ochranu, a tým aj dôveryhodnosť justície (IV. ÚS 184/2010, IV. ÚS 13/2018), keď zároveň aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) môže byť príliš dlhé trvanie súdneho konania považované za zásah do práva na prístup k súdu a neodôvodnená absencia konečného rozhodnutia počas obzvlášť dlhého obdobia môže predstavovať až odmietnutie spravodlivosti (Vassilios Athanasiou a ďalší proti Grécku z 21. 12. 2010, č. 50973/08, § 52). Inými slovami, v prípade extrémnej dĺžky konania platí zásada „oneskorená spravodlivosť je odmietnutou spravodlivosťou“ (Lopatin & Medvedevskiyi proti Ukrajine z 20. 5. 2010, bod 75, sťažnosť č. 2278/03, obdobne tak aj I. ÚS 582/2015, I. ÚS 54/2016, I. ÚS 760/2016, IV. ÚS 21/2018).

31. V dôsledku predostretých záverov ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy v spojení so základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva sťažovateľky na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom mestského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 19C/13/1996, postupom krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 5Co/53/2008, sp. zn. 5Co/195/2010, sp. zn. 5Co/310/2018 a sp. zn. 1Co/40/2024 a postupom najvyššieho súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 6Cdo/46/2020 a sp. zn. 8Cdo/53/2023 (bod 1 nálezu).

32. Ostáva už len skonštatovať, že ústavný súd neposudzoval postup súdov v predmetnej právnej veci v ich hierarchickej triáde samostatne, ale konanie ako celok. Ústavný súd ale štandardne poukazuje na to, že nielen nečinnosť, ale aj nesprávna a neefektívna činnosť všeobecného súdu môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, a to v prípade, ak jeho činnosť nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ na neho obrátil s návrhom, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, III. ÚS 103/09). Teda zbytočné prietahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (IV. ÚS 22/02, II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011, IV. ÚS 103/2023, IV. ÚS 205/2023).

33. Riadiac sa už prezentovanými východiskami, ústavný súd nevyslovil porušenie označených práv postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 16Co/494/1997, keďže krajský súd uznesením sp. zn. 16Co/494/1997 z 26. marca 1998 zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn.

19C/13/1996 z 30. mája 1997, pričom za toto časové obdobie od 30. mája 1997 do 26. marca 1998 nesie zodpovednosť samotný okresný súd z dôvodu jeho neefektívnej činnosti. Rovnako ústavný súd nevyslovil porušenie označených práv v konaní najvyššieho súdu sp. zn. 4Cdo/88/2009, keďže najvyšší súd uznesením sp. zn. 4Cdo/88/2009 z 31. mája 2010 zrušil rozsudok krajského súdu sp. zn. 5Co/53/2008 z 8. októbra 2008, ktorým krajský súd potvrdil rozsudok okresného súdu sp. zn. 19C/13/1996 zo 14. novembra 2007, ktorý krajský súd ďalším rozsudkom (po dovolacom konaní) sp. zn. 5Co/195/2010 z 25. novembra 2014 zrušil. Za časový úsek konania od 14. novembra 2007 do 25. novembra 2014 je spoluzodpovedný okresný súd, ako aj krajský súd, ale nie najvyšší súd v konaní vedenom pod sp. zn. 4Cdo/88/2009.

34. V závere taktiež ústavný súd pripomína chronicky zdôrazňovanú okolnosť, že otázka množstva vecí, personálne a organizačné problémy súdu nie sú v zásade ústavne významné pre posúdenie toho, či došlo k zbytočným priet'ahom v konaní (I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03 I. ÚS 127/04, II. ÚS 311/06, IV. ÚS 66/2023, IV. ÚS 135/2025). Ústavný súd citlivo vníma problém nadmernej zaťaženia všeobecných súdov, avšak zároveň poukazuje na to, že je úlohou zmluvných štátov nastaviť si svoj právny systém takým spôsobom, aby boli súdy schopné zaručiť každému právo na rozhodnutie v primeranej lehote (rozsudok Veľkej komory vo veci Sürmeli proti Nemecku z 8. 6. 2006, sťažnosť č. 75529/01, bod 129). Chronické, resp. dlhotrvajúce preťaženie súdov nemôže ospravedlniť neprimeranú dĺžku konania (Probstmeier proti Nemecku z 1. 7. 1997, sťažnosť č. 20950/92, bod 64). Taktiež opakované zmeny zákonného sudcu, ktoré spomaľujú konanie z dôvodu, že nový sudca sa musí s vecou oboznámiť, štát nezbavujú jeho povinností týkajúcich sa požiadavky primeranej lehoty (Lechner a Hess proti Rakúsku z 23. 4. 1987). V konečnom dôsledku nerešpektovanie požiadavky na prejednanie záležitosti v primeranej lehote (resp. požiadavky na konanie bez zbytočných priet'ahov) sa môže negatívnym spôsobom prejaviť na dôveryhodnosti justície ako takej (Katte Klitsche de la Grange proti Taliansku z 27. 10. 1994, bod 61).

35. Sťažovateľka v podanej ústavnej sťažnosti namietala aj porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy. Tejto časti podanej ústavnej sťažnosti ústavný súd nevyhoviel, pričom určujúce je to, že dosiaľ nebolo právoplatne rozhodnuté o tom, či vlastnícke právo sťažovateľke svedčí alebo nie, pričom z rozsudku okresného súdu sp. zn. 19C/13/1996 z 12. januára 2017, ktorý je predmetom odvolacieho konania pred krajským súdom pod sp. zn. 1Co/40/2024, vyplýva práve opak.

36. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na to, že aktuálne vo veci prebieha odvolacie konanie vedené pred krajským súdom pod sp. zn. 1Co/40/2024, ústavný súd prikázal krajskému súdu, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 1Co/40/2024 konal bez zbytočných priet'ahov (bod 2 výroku nálezu).

V.

Primerané finančné zadost'učinenie

37. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

38. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadostučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

39. Cieľom primeraného finančného zadostučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (III. ÚS 45/2012, IV. ÚS 132/2012, I. ÚS 70/2012, I. ÚS 44/2018, IV. ÚS 95/2018, I. ÚS 341/2018, III. ÚS 187/2018, IV. ÚS 64/2020, tiež Zongorová proti Slovenskej republike z 19. 1. 2010, sťažnosť č. 28923/06 a Ďurech a ďalší proti Slovenskej republike zo 7. 7. 2009, sťažnosť č. 42561/04).

40. Vychádzajúc zo záveru ústavného súdu o odňatí spravodlivosti z dôvodu 29 rokov trvajúceho konania pred orgánmi súdnej moci v rámci hierarchickej tirády, s poukazom na judikatúru ESĽP v obdobných veciach (Martin Castro a iní proti Portugalsku z 10. 6. 2008, Engelhardt proti Slovenskej republike z 31. 8. 2018, séria rozsudkov ESĽP vo veciach Apicella, Cocchiarella, Ernestina Zullo, Guiseppa Mostacciuolo č. 1, Guiseppa Mostacciuolo č. 2, Giuseppina a Orestina Procaccini, Musci a Riccardi Pizzati proti Taliansku z 10. 11. 2004) priznal sťažovateľke sumu 500 eur za každý rok konania (čo by pri 29 rokov trvajúcom konaní predstavovalo sumu 14 500 eur). Od takto priznanej sumy primeraného finančného zadostučinenia odrátal ekvivalentne sumu rovnajúcu sa sťažovateľkou výslovne priznanej vlastnej zodpovednosti za dĺžku konania v časovom úseku 4 rokov (od doručenia uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 88/2009 z 13. júla 2010 do vyhlásenia uznesenia krajského súdu sp. zn. 5Co/195/2010 z 25. novembra 2014), čím tak dospel ku konečnej sume 12 500 eur (bod 3 výroku nálezu).

41. Pri posudzovaní výšky primeraného finančného zadostučinenia ústavný súd zohľadnil aj judikatúru ESĽP (Scordino a ďalší proti Taliansku z 27. 3. 2003, sťažnosť č. 36813/97 oddiel I, Horváthová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 74456/01, Palgutová proti Slovenskej republike zo 17. 5. 2005, sťažnosť č. 9818/02, Švalík proti Slovenskej republike z 15. 2. 2005, sťažnosť č. 51545/99).

42. Sťažovateľka požadovala priznanie finančného zadostučinenia vo výške 30 000 eur. Vzhľadom na to, že ústavný súd priznal sťažovateľke finančné zadostučinenie vo výške 12 500 eur, vo zvyšnej časti jej návrhu nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

VI.

Trovy konania

43. Sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti navrhla, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov konania.

44. Podľa § 73 ods. 1 zákona o ústavnom súde trovy konania pred ústavným súdom, ktoré vzniknú účastníkovi konania, uhrádza účastník konania.

45. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti nahradil inému účastníkovi konania alebo štátu trovy konania. Ústavný súd priznal sťažovateľke

nárok na náhradu trov konania, a to proti mestskému súdu, keďže okresný súd nesie hlavnú ťarchu zodpovednosti za neprimeranú dĺžku konania v trvaní 29 rokov a 4 mesiacov.

46. Ústavný súd priznal sťažovateľke trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom pozostávajúce z odmeny advokáta za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2025, a to prevzatie a príprava zastupovania a písomné podanie sťažnosti ústavnému súdu. Vychádzal pritom z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Ústavný súd vychádzal zo základnej sadzby tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby v sume 371 eur (1/4 výpočtového základu podľa § 11 ods. 3 vyhlášky), tiež zo sadzby za náhradu hotových výdavkov (režijný paušál) za každý úkon právnej služby v sume 14,84 eur (1/100 výpočtového základu podľa § 16 ods. 3 vyhlášky). Za 2 úkony právnej služby patrí sťažovateľke náhrada trov konania vo výške 742 eur a dvakrát režijný paušál vo výške 29,68 eur a tiež suma 23 % dane z pridanej hodnoty, spolu tak 949,16 eur (bod 4 výroku nálezu).

47. Priznanú náhradu trov konania je mestský súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 ods. 1 CSP).

48. Sťažovateľka požadovala priznanie náhrady trov konania vo výške 963,93 eur. Vzhľadom na to, že ústavný súd priznal sťažovateľke nárok na náhradu trov konania vo výške 949,16 eur, vo zvyšnej časti jej návrhu nevyhovel (bod 5 výroku nálezu).

49. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. júna 2025

Ladislav Duditš
predseda senátu